

Biskop Tor Singsaas, preken akademisk gudstjeneste, Nidaros domkirke 29.08.2010

Hvem Gud er

Matt. 5, 43 – 48:

Jesus åpner opp og viser oss Guds hjerte. For denne teksten som rettes til oss, taler jo dypest sett om Guds innerste vesen. Hvem Gud er.

Og vi overraskes. Vet ikke om vi helt kan tro dette; “Fiendekjærlighet” - en som lar seg forfølge, og som ber for de som vil ta livet av seg. Er Gud slik?

En slik Gud går ikke opp for oss. For vår tale om Gud, - hvis han skal være Gud for oss, så må det være en som viser makt og handlingsvilje?

En Gud som trer til side og ikke gjør seg gjeldende der makta rår, er ikke “til troanes”, ikke troverdig. Det er ikke slik en Gud bør herske. For de med makt har en annen måte å utøve makt på. Og det er dette det blir noe av! Gud må være allmektig hvis han skal kunne kalles for Gud, og holdes for Gud. For allmektighet handler om å ha makt, slik vi kategoriserer det.

Men Gud, - han må da være **avmektig**? For han gjør seg ikke så gjeldende rundt om? For vi merker så lite til ham.

Det er andre enn ham selv,- som med store ord lover så mye på vegne av ham for å forsvare ham. Men hva hjelper det? Vi ser ikke mer til ham av den grunn?

Han må i så fall utøve sin allmektighet på annen måte?

Gjennom kjærlighet? Er det mulig å vinne alt gjennom kjærligheten? Er det mulig at alle dører og porter og liv og relasjoner åpner seg når kjærligheten får sive inn med tillit, barmhjertighet, skaperoppfinnsomhet? Er det en form for å utøve allmektighet?

For hvor opptatt er vi ikke av Gud? Av og til er livet og dagene så fullt av kaos og fortvilelse at vi roper “Kyrie eleison - Herre miskunne deg”. Nå får du se til å komme, og det snart, for dette går ikke lenger! Det må en Gud til for å få orden på dette livet! Det er bare en Gud nå som kan gi meg livet tilbake!

Men hvilken Gud?

En med fiendekjærlighet? En Gud som lar seg bli gjort narr av, holdt for ingenting. En Gud som lar oss holde seg for død, - som ikke er påtrengende, dominerende, bydende på vegne av seg selv. Som har trådt tilbake. En Gud som er så stille i verden, som går usynlig gjennom verden. En Gud som ikke står fram på vegne av seg selv og forsvarer seg selv. Han ber oss ikke om det heller.

Det eneste vi har er Jesus Kristus!

Det er noe ved ham. De som møtte ham sa det samme. Mon tro om han ikke er fra Gud? At Gud vil noe med oss gjennom ham?

At han **er** Gud på jorden. For vi kan ikke glemme ham. Det er noe ved ham som vi aldri siden kunne forlate.

Jesus Kristus har lagt igjen en uro etter seg i mellom oss. “Fiendekjærlighet” , - for eksempel.

Og vi makter ikke legge fra oss tanken om, og talen om en Gud. Den dukker opp igjen gang på gang. Gud ser ikke ut til å gå over, - nå er talen om Gud her som aldri før. Vi lever i en post-sekulær tid. Religionene er for fullt inn i det offentlige rom, - og i tankene og følelsene til folk flest. Vi må lære oss til å snakke sammen om Gud, og leve sammen som om Gud fins.

For når vi møter et annet menneske, møter hverandre, - så er det som om vi påminnes om at vi i møte med hverandre står på hellig grunn.

Det er i møte med hverandre vi uroes i tanken om at det finnes en Gud. Han påminner om seg selv når vi står ansikt til ansikt med hverandre. Det er noe med mennesket som sier oss at det er hellig, ukrenkelig, at vi ikke må overskride grenser når vi møter et medmenneske. At det er som om en står bak og utfordrer oss på vegne av dette mennesket. En som gjør at vi er tilbakeholden, vi venter til dette mennesket ber oss inn. For ellers forbryter vi oss mot hverandre. Det er som om en bak har gitt dette mennesket denne ukrenkelige verdighet da han skapte det.

Det møter deg et krav når du møter ditt medmenneske. Ufattelig utfordrende for oss mennesker. Hvem er du mot din neste. Han har lagt inn i mellom oss utfordringen om "fiendekjærlighet",- "Elsk deres fiender og be for dem som forfølger dere". For kjærligheten er den sterkeste kraft mellom oss. Vi vet da det; har alt erfart det i våre egne liv. Undrene i egne liv, de vi holder for det, handler alltid om kjærlighetens nærvær i det som skjedde?

Dette er et bilde av Gud med store konsekvenser. En Gud som går en annen vei med oss. En Gud som elsker, og som lar sin sol gå opp over oss, - selv om vi er mennesker som vender ham ryggen, - en Gud som elsker oss gjennom alt!

Fullkommenhet er å elske. - Fullkommenhet er ikke prektighet, det urørlig, det pene, vakre, skjønne, plettfrøe. Men fullkommenhet i Guds tale er å våge å være ved den nedbøyde, utslitte, motløse, redde, glemte, den oversette, den krenkede, den som andre har gjort verdiløs.

Den avmektige Gud?

En Gud som bare gjør seg bruk av kjærlighetens makt, som har en usvikelig tro på at kjærligheten er den sterkeste makt gjennom alt. Er det mulig for oss å leve med en Gud som er slik? "Er det en Gud å kunne være i hus med?" Eller ønsker vi oss en annen. At han skulle vært annerledes. Kan vi be Gud skape seg om etter våre ønsker? Han er nok som vi, tror jeg. Seg selv. Og så er han slik at han elsker sine fiender.

De av oss som vil holde ham for død får lov til det. For han er ikke påtrengende med seg selv!

Jeg merker at dette så langt har vært et rop til Gud fra meg. La oss få se spor av deg i det minste, Gud! For vi er så alene med oss selv vi på jorden. Vi er mange, men så mange av oss sliter med å leve! Hva er dette Gud? Gi oss mot til å leve!!!

Gud går så stille gjennom verden, tror jeg. Den skjulte Gud, som er bak alt, som holder seg tett opp til den minste av oss. Som gjør at vi merker det når den minste ber oss om å være et medmenneske. Det hviler en hellighet over ethvert menneske, en hellighet vi har fått tildelt av ham. Når vi begynner å se etter ham, så fornemmer vi ham. Men Han holder seg alltid nært opp til et medmenneske, eller det han har skapt. Han holder oss fast i medmenneskeligheten. For vi er gitt til hverandre. Uten hverandre overlever vi ikke. Han lar det regne over oss alle, og sola går opp over oss alle. Det hviler en hellighet over alt det skapte. Han har skapt alt i kjærlighet.

Det sterkeste gudsbevis for meg er kjærligheten. Denne vidunderlige kraften som gjør meg så skapende, så ett med ham i vesen. Når vi er elsket, når vi kjenner oss elsket, merker tilliten, åpenheten, barmhjertigheten, at vi ikke blir forlatt, blir oppfattet i beste mening, blir møtt med et åpent blikk, - da kjenner vi at livet kommer til oss. Da kjenner vi på livsmot, livslyst.

Jesus levde dette ut i møte med mennesker. Det er det som gjør at vi tror han er av Gud, ja er Gud på jorden. Han møtte dem med sine øyne, ansikt til ansikt. Holdt seg tett opp til de minste, de utslåtte, glemte, - utfordret de sterkere til å være medmennesker.

Viste oss kjærlighetens vei. "Fiendekjærlighet". Ikke maktens og voldens vei. Det er den raske veien, løsningen som vi ofte velger i møte med hverandre.

Hva er det vi møter i Jesus og i hans kjærlighet til oss;

En som tåler alt av oss, som er velvillig, som ikke har fordommer, som ikke skammer seg over oss, som ikke misunner, skryter ikke, som ikke gjør deg liten og dum, som ikke blir oppbragt, som ikke glemmer på det onde, gleder seg ikke over urett, en som blir når alle de andre går. En som flammer opp i vrede og reiser seg i protest når liv trues, som våger å gi sitt liv for en annen, - for at den andre skal leve. En som har drømmer om deg, som venter på deg, som vil det beste for deg, som viser deg tillit, åpenhet, som aldri går fra deg, og som får deg til å oppdage hva det unike er som Gud har sendt med deg til jorden som du skal gi til ditt medmenneske, - og som får deg til å ta imot de gaver ditt medmenneske gir til deg fra Gud. Slik er Gud. Avmektig vil noen si, - bare fordi han har bundet seg til kjærligheten?

Men hvem vil ikke åpne seg for en slik kjærlighet?

Kjærlighetens vei er så ufattelig utfordrende, for den kan være lang og omstendelig. Vi vet ikke en gang om vi kommer fram. Maktens vei er den raske. Den er så fristende og nærliggende. Også for meg som biskop. Hvor ofte velger jeg ikke maktens vei overfor et medmenneske der den andre forventet den langsomme kjærlighetens vei som er den eneste som kan åpne opp for skaperevne og livsmot? Å være hos et medmenneske, bli når alle de andre går. Det var det unike med Jesus, med Guds kjærlighet, og som er lagt ut mellom oss. Han som tåler oss og som blir, blir, blir. Det ligger et uendelig håp i at det finnes medmennesker og en Gud som blir når jeg forventer at alle vil gå, nå når de vet dette om meg? Kjærlighetens vei: Å våge å ha en forpliktelse overfor et annet menneske uten å stille krav, uten å vente noe tilbake. I det ser vi sporene av Kristus på jorden, av Gud på jorden. Han som oppsøker den utstøtte, den som er såret, som har mistet sin verdighet, som er oversett og glemt og som formelig står bak en søyle her og kikker fram. Han som hentet fram barnet og setter det i midten, midt i mellom oss. For den minste er den største. For en merkelig Gud?

Og så døde Kristus, ga sitt liv for de som står ham i mot. Men i sin oppstandelse fra de døde viser han at ingen makt i verden kan tvinge kjærligheten i kne. Her ligger livet gjemt. Dette er underlig. Det har uroet oss hele tiden siden.

Nå også i dette øyeblikk - til

Ære for Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet.

Amen.